

Fra: ikke-svar@epost.svar.regjeringen.no
Sendt: tirsdag 23. august 2022 11:47
Til: Postmottak JD
Emne: Høringssvar fra Norsk studentorganisasjon på Høring NOU 2022: 5 myndighetenes håndtering av koronapandemien del 2 - via regjeringen.no

22/2752 - Høringssvar fra Norsk studentorganisasjon på Høring NOU 2022: 5 myndighetenes håndtering av koronapandemien del 2 - via regjeringen.no

Vårt saksnummer: 22/2752

Høring: Høring NOU 2022: 5 myndighetenes håndtering av koronapandemien del 2

Leveret: 08/23/2022 09:46:41

Svartype:

Gruppering av høringsinstanser: Bruker- og interesseorganisasjon

Avsender: Norsk studentorganisasjon

Kontaktperson: Maya-Katrin Skjeldal

Kontakt e-post: velferd@student.no

Norsk studentorganisasjon (NSO) vil takke for muligheten til å svare på høringen om myndighetenes håndtering av koronapandemien del 2. NSO representerer om lag 260 000 studenter.

Studenter har vært sterkt påvirket av pandemien. Mange studenter har mistet, eller blitt permittert fra deltidsjobbene, uten å ha krav på økonomisk hjelp.

Det er jobber studenter er helt avhengig av, for å få økonomien til å gå rundt. Samtidig som det har vært utfordrende å få sommerjobber eller annet lønnet ekstraarbeid som følge av et svekket arbeidsmarked. Som kompensasjon for tapt inntekt har studentene i to omganger fått tilbudt et tilleggs lån med en liten stipendandel. Studenter, er etter vår kjennskap, den eneste gruppen i Norge som har blitt tilbudt et lån for å håndtere de økonomiske utfordringene pandemien har medbrakt. Et slikt tiltak var sårt trengt, men det er uholdbart at en økonomisk sårbar gruppe skal ende opp med å ta på seg mer gjeld, for å overleve en pandemi.

Hovedfunn og læringspunkter

Kommunikasjon Angående kommisjonens hovedfunn og læringspunkter vil NSO spesielt trekke frem myndighetenes kommunikasjon om smittevernstiltak og anbefalinger. NSO stiller seg ikke bak kommisjonens vurdering om at myndighetenes kommunikasjon om dette har vært god. Myndighetenes vekslende bruk mellom tiltak og anbefalinger førte til stor usikkerhet for hva man måtte forholde seg til, og la det moralske ansvaret over på befolkningen, framfor at myndighetene selv tok ansvar og styrte. I fremtiden er det viktig at myndighetene ikke glemmer seg bak anbefalinger, men iverksetter regler for å hindre smittespredning.

Etter utbruddet av pandemien var myndighetene tydelige på at unødvendige reiser, inkludert begravelser, bryllup, og konfirmasjon skulle unngås. NSO fulgte disse reiserådene da studenter tok kontakt med oss om hjemreise generelt. Myndighetene gikk så ut, rett før påske, og sa at å reise hjem til påske for å være med familien var nødvendig. Denne type dobbeltkommunikasjonen er svært uheldig når man er avhengig av tillit til myndighetene. Konsekvensen for studentene var at de fleste ikke reiste hjem, til påske, fordi kontrabeskjeden kom så sent at de ikke hadde mulighet til å reise hjem.

Tiltak

NSO deler kommisjonens oppfatning om at aktørene som skulle iverksette

smittevernstiltakene fikk for lite tid til å forberede lokale implementeringer av tiltakene. Dette bidro til ulik håndtering og praktisering av tiltakene, på tvers av kommuner og mellom ulike aktører. Dette førte til forvirring i befolkningen, samtidig som det bidro til at det i enkelte kommuner var strengere tiltak enn nødvendig, og i andre kommuner en feilpraktisering av de iverksatte tiltakene.

Vaksinering

Mange studenter fra ulike helsefagutdanninger kontaktet oss for å ytre sin bekymring for sin helse og sikkerhet når de skulle ut i jobb og praksis i helsevesenet, da de ikke hadde fått vaksine. NSO mener nøkkelpersonell i helsevesenet, bør bli prioritert først under vaksinering ved nye pandemier. Videre deler vi kommisjonens syn om at en tidligere geografisk prioritering av vaksiner til områder med høyt smittetrykk i større grad kunne sikret til å nå mål om å ivareta helse og redusere forstyrrelser i samfunnet. En slik vurdering må ses i sammenheng med andre prioriteringer som syke, praksisstudenter og lignende. I fremtiden må det gjøres en enda grundigere vurdering av hvilke samfunnsgrupper som blir mest preget av nedstenging, og at dette skal være et viktig vurderingskriterium i vaksinefordeling.

Studentenes innsats

I forbindelse med kapasiteten til helsetjenesten, kommunene og ulike næringer er det viktig å anerkjenne den innsatsen studenter har lagt ned for å få samfunnet til å gå rundt under pandemien. Vi er stolte over at studentene har gjort denne innsatsen, men det er viktig å være bevisst at en slik innsats ofte går på bekostning av studentenes faktiske læringsutbytte og mulighet til å opparbeide seg et teoretisk grunnlag til videre studier.

Økonomiske og sosiale konsekvenser NSO er enig i kommisjonens vurderinger om at pandemien har forsterket sosiale og økonomiske ulikheter i befolkningen. Pandemien har vist at studenter ikke har et økonomisk sikkerhetsnettverk. Dette må være på plass ved framtidige pandemier. Myndighetene har ikke i stor nok grad har lyktes med å skjerme barn og unge fra smittevernstiltakene, i tråd med egen målsetting.

Kommisjonen

NSO registrerer at det ikke har vært et ønske fra myndighetenes side å inkludere en representant fra studentene i koronakommisjonen. Til fremtiden forventer vi at også studenter ivaretas som gruppe i et slikt arbeid og får en mer direkte mulighet til å påvirke.

Innreiserestriksjoner og innreisekarantene Under pandemien opplevde studentene en svært skiftende kommunikasjon rundt innreise fra myndighetene. I fremtiden er det viktig at reiserådene kommer tidlig. Dette gjelder spesielt ved høytider og ferier, der det er naturlig at flere er ute og reiser, og norske studenter i utlandet ønsker å dra hjem. På den måten kan enkeltindivider i større grad planlegge hjemreisen sånn at ikke alle reiser på samme tid.

Vaksinestrategi Med de ulike prioriteringene foretatt under vaksineringsen, er det verdt å bemerke seg i befolkningens ulike forutsetninger, hverdagsliv og situasjon. På små rom og hybler har studentene dårlige forutsetninger for hjemmekontor, og mangler fasiliteter for et godt læringsmiljø. Ved framtidige pandemier bør en vaksinestrategi i større grad forhindre at studenter må studere hjemmefra.

Hvordan vaksinene ble distribuert og hvor studenter skulle henvende seg for å få tilgang var også uklart. En rekke studenter har ikke endret folkeregistrert adresse på sitt studiested, og opplevde det som vanskelig å få tilgang på time til vaksinasjon. Dette ble løst enkelte steder med drop-in timer, men med lang ventetid på en rekke av vaksinasjonsstedene, var ikke dette et dekkende tilbud. I fremtiden må vaksinasjonsprogram beregne med studenter som ikke er folkeregistrert i kommunen de studerer i.

Pandemien rammet skjevt – konsekvenser for studenter

Studiebarometeret 2021 viser at fra høsten 2020 opplevde studentene at mesteparten av undervisningen ble gjennomført digitalt. Nesten 60 prosent av studentene mener at utdanningskvaliteten har vært dårligere enn om mer av undervisningen hadde foregått fysisk. Samtidig melder to av tre studenter at de

har fått et redusert undervisningstilbud. På grunn av unødvendig strenge smittevernstiltak ble studentene fratatt muligheten til å møtes fysisk på campus, og dermed skape og vedlikeholde gode sosiale arenaer som er helt essensielle for det psykososiale læringsmiljøet, og for å opprettholde motivasjonen. Studiebarometeret viser at over 60 prosent mener at nettundervisning er mindre motiverende enn fysisk undervisning.

Julen 2020 var det svært usikkert om studenter skulle reise tilbake til campus, eller ikke. Da studenter har svært dårlig økonomi, har de fleste bestilt flybilletter flere måneder før de skal reise. Mange studenter fikk derfor beskjed om at de skulle ha digital undervisning og ikke burde reise tilbake til studiestedet, etter at de hadde bestilt, og i mange tilfeller, gjennomført tilbakereisen. I fremtiden bør det etterstrebes i størst mulig grad å gjennomføre studieløpet med forutsigbar undervisning for å ivareta studentenes læringsutbytte, samt å skape et trygt psykososialt miljø ved utdanningsinstitusjonene.

Økonomiske og sosiale konsekvenser

Økonomi Videre har det vært flere utfordringer som spesielt har rammet studentmassen. Ved flere nedstengninger og en rekke smittevernstiltak har flere arbeidsplasser måtte holde stengt, eller permanent stenges ned, ofte i servicebransjen der en stor gruppe studenter jobber. Dette førte til at studenter mistet viktig inntekt, som gjorde det utfordrende å dekke nødvendige utgifter, som bolig og mat.

Under koronapandemien fikk 1 av 3 studenter økonomisk støtte hjemmefra. Det ble innført en krisepakke for studenter da studenter ikke kvalifiserer til dagpengeordningen, selv om de i flere tilfeller tjener mer og skatter mer enn andre arbeidstakere som ikke studerer. Studenter fikk som den eneste gruppen arbeidstakere muligheten til å ta opp ett tilleggslån som følge av tapt inntekt. Andre skattebetalere fikk ren økonomisk kompensasjon, noe som på sikt fører til at studentene kommer dårligere økonomisk ut av pandemien enn andre grupper.

NSO mener det er nødvendig at studenter har lik rett på en forutsigbar økonomisk situasjon på lik linje med andre arbeidstakere, og om det skulle oppstå situasjoner utenom det ordinære er det viktig at det tidlig er systemer på plass for å sikre studentenes inntektstap.

Sosialt

Pandemien medførte til en forverring av studenters psykiske helse, som følge av mangel på sosial kontakt og sosiale relasjoner med medstudenter. Dette kan blant annet forklares med at det ble gjennomgående færre eller ingen organiserte sosiale aktiviteter studentene kunne ta del i, og studentfrivilligheten møtte store vansker med å organisere lavterskel aktivitet. For nye studenter, som nettopp hadde flyttet til studiestedene sine fra hele landet, ble dette en ekstra vanskelig situasjon, da de ikke hadde muligheten til å etablere sosiale nettverk ved studiestedet.

NSO er bekymret for de langsiktige konsekvensene pandemien vil ha på studentenes psykiske helse, med bakgrunn i de ekstraordinære økonomiske og sosiale konsekvensene pandemien har hatt for den enkelte student, og studentene som gruppe i samfunnet.

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på www.regjeringen.no.